

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.7(152).05

Базильчук В. Б.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНИХ ІГОР У ЗАРУБІЖНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено порівняльний аналіз закордонного досвіду занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти. Проаналізовано досвід роботи щодо застосування засобів фізичного виховання у закладах Німеччині, Бельгії, Великій Британії та Польщі. Виявлено, що в Німеччині головним стимулом до занять з фізичного виховання постає промоція повноцінного здорового способу життя, зокрема через зменшення наслідків щоденного стресу, розумового навантаження та негативного впливу навколишнього середовища. У Бельгії значний вплив мають спортивні спілки студентів. З'ясовано, що за організацію, координацію та проведення занять з фізичного виховання відповідають університетський комітет з питань спорту та відповідний відділ студентської ради. У Великій Британії ставлення до фізичного виховання значною мірою залежить від державної політики, стратегічних планів і стратегії розвитку університетів, одним з мотивів до занять є залежність рейтингу успішності студента у навчанні від активної участі у спортивних заходах.

Здійснено порівняльний аналіз організації занять з фізичного виховання у польських закладах освіти. Університет Казіміра Великого в Бидгощі, в якому створено Школу фізичного виховання і спорту, що є організаційним підрозділом дидактичного та спортивного характеру для реалізації завдань фізичної культури та спорту в академічному середовищі університету. У Вроцлавському університеті приділяють особливу увагу розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор в освітньому середовищі. Заняття проводяться у спортивних секціях з аеробіки, бадмінтону, спортивний бридж, карате, корфболу, баскетболу, легкої атлетики, лижні види спорту та сноуборду, футболу, гандболу, плавання, волейболу, шахи, тенісу, настільного тенісу, флорболу, веслування та спортивного скелелазіння.

Ключові слова: розвиток, рухова активність, студенти, засоби спортивних ігор, зарубіжні заклади вищої освіти.

Bazylichuk V. B. Comparative analysis of the development of students' rukhovoyi activity using sports games in foreign institutions of higher education.

The article analyzes the foreign experience of physical education classes in higher education institutions, conducted by domestic and foreign experts. The physical culture experience of work in establishments of Germany, Belgium, Great Britain, England is analyzed. It was found that in Germany the main incentive for physical education is the promotion of a healthy lifestyle, in particular through the reduction of the effects of daily stress, mental stress and the negative impact of the environment; in Belgium, student sports unions have a significant influence.

It was found that the university committee on sports and the relevant department of the student council are responsible for the organization, coordination and conduct of physical education classes; in the UK, the attitude to the process of physical education largely depends on government policy, strategic plans, and university development strategy, one of the motives for classes is the dependence of the student's academic performance rating on active participation in university sports activities.

The analysis of the organization of physical education classes in Polish educational institutions is carried out. Casimir the Great University in Bydgoszcz, which established the School of Physical Education and Sports, which is an organizational unit of didactic and sports nature to implement the tasks of physical culture and sports in the academic environment of the university. At the University of Wrocław, special attention is paid to the development of motor activity of students by means of sports games in the educational environment. Classes are held in sports sections of aerobics, badminton, sports bridge, karate, korfbal, basketball, athletics, skiing and snowboarding, football, handball, swimming, volleyball, chess, tennis, table tennis, floorball, rowing and rowing.

Key words: development, rukhova activity, students, means of sports games, зарубіжні заклади вищої освіти.

Постановка проблеми у її загальному вигляді. Особливості проведення занять з фізичного виховання відображені у працях видатних українських і зарубіжних учених: О. Дубогай та М. Євтушок [1], В. Жамардїй [2], І. Хіміч [3], Е. Harms [4], J. Boutmans [5], А. Odell [6] та ін. Однак, є недостатніми проведені дослідження у напрямку діяльності зарубіжних закладів вищої освіти, які спрямовані на розвиток рухової активності студентів засобами спортивних ігор.

Мета статті: провести компаративний аналіз розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор у зарубіжних закладах вищої освіти.

Методи дослідження: порівняльний аналіз наукової літератури та офіційних сайтів зарубіжних закладів вищої освіти.

Виклад основних результатів дослідження. Аналізуючи досвід занять з фізичного виховання в Німеччині, Е. Harms вказує на те, що головним стимулом до занять з фізичного виховання постає промоція повноцінного здорового способу життя, зокрема через зменшення наслідків щоденного стресу, розумового навантаження та негативного впливу навколишнього середовища [4].

У Бельгії, як вказує J. Boutmans, значний вплив мають спортивні спілки студентів. За організацію, координацію та проведення занять з фізичного виховання відповідають університетський комітет з питань спорту та відповідний відділ студентської ради. Взаємодія цих установ має на меті позиціонування цінностей спорту та мотивації студентів до занять з фізичного виховання [5].

За результатами досліджень А. Odell, у Великій Британії ставлення до процесу фізичного виховання значною мірою залежить від державної політики, стратегічних планів, та також стратегії розвитку університетів. Одним з мотивів до занять є залежність рейтингу успішності студента у навчанні від активної участі у спортивних заходах [6]. Студенти різного рівня фізичної підготовленості можуть займатися на основі купівлі або одноразового абонементу або 12, 9, 6-місячного абонементу, відповідно річний абонемент на заняття з фітнесу включаючи медичне обстеження [6].

Університети Польщі займають гідне місце в системі Європейського простору вищої освіти, поєднуючи сучасні стандарти і давні академічні традиції. У світовому рейтингу QS World University Rankings 2020 представлені 16 польських університетів. Слід зазначити, що 25 польських закладів вищої освіти входять в топ-300 QS EECА University Rankings 2020 – спеціалізованого рейтингу найкращих університетів в країнах Європи і Центральної Азії.

Акцентуємо увагу на тому, що у польських університетах здобували вищу освіту 18 нобелівських лауреатів, в тому числі 4 володарі Премії Миру. Відмінними рисами польських закладів вищої освіти є доступність, бюджетність, спеціалізована спрямованість і спрямування на університетське навчання.

Університет Казіміра Великого в Бидгощі (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – UKW) є державним закладом вищої освіти у Польщі, який розпочав свою діяльність з 1969 року. Даний університет регулярно посідає верхні рядки у рейтингу кращих університетів Польщі, динамічно розвивається і систематично розширює свій науковий потенціал і освітні пропозиції, які складаються з майже 60 програм навчання, реалізованих на трьох ступенях вищої освіти: бакалаврські та інженерні студії (перший ступінь), додаткові магістерські дослідження (другий ступінь) та докторантури (третій ступінь). Університет також проводить майже 40 курсів післядипломної освіти, розширюючи кваліфікацію та надаючи нові можливості для розвитку фахівцям (рис. 1).

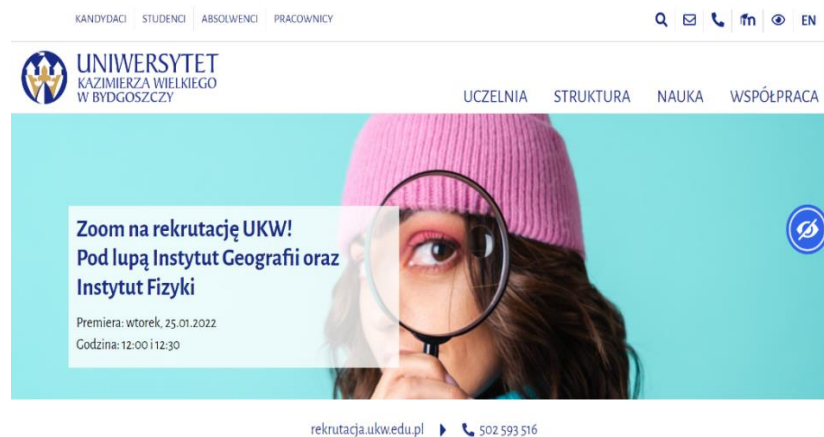

Рис. 1. Фрагмент сайту Університету Казіміра Великого в Бидгощі (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

В університеті створено Школу фізичного виховання і спорту (Stodium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), яка є організаційним підрозділом дидактичного та спортивного характеру для реалізації завдань фізичної культури та спорту в академічному середовищі університету. Школа фізичного виховання і спорту (Stodium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) – це сучасний комплекс, підготовлений для розвитку рухової активності студентів університету, у якому функціонують спортивна зала, басейн, тренажерні зали, футбольний поле, тенісні корти (рис. 2).

Обов'язкові заняття з фізичного виховання проводяться зі студентами усіх факультетів відповідно до плану навчання. Кожний студент для занять з фізичного виховання на початку кожного наступного семестру має обов'язково пройти процедуру реєстрації у електронній системі свого факультету (вибираючи вид рухової активності, час, день тижня, місце занять та викладача, враховуючи свої інтереси та часові можливості). Зареєстровані студенти в обов'язковому порядку беруть участь у заняттях з фізичного виховання. Студенти, які свідомо не пройшли реєстрування, вважаються такими, які не склали курс з фізичного виховання, що передбачає відповідні наслідки. Студентам дозволяється змінювати групу для занять з фізичного виховання з обґрунтованих причин, проте їм необхідно перереєструватися в новообраній групі. За станом здоров'я студенти не звільняються від занять з фізичного виховання. Для подальшого відвідування вони мають зареєструватися у групу реабілітації.

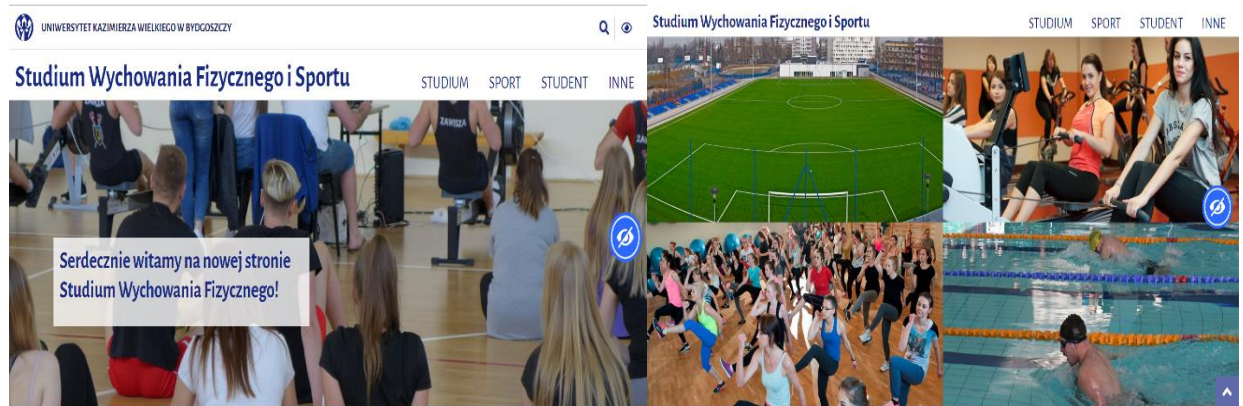

Рис. 2. Фрагмент сайту Школи фізичного виховання і спорту Університету Казіміра Великого в Бидгощі (Stadium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

В університеті студенти під керівництвом викладачів створюють «Профілі фізичної рекреації студентів» (профіль рекреаційного відпочинку студентів на основі вимірювань інтенсивної спірометрії, а також кількості жиру в організмі і індексу стрункості) (рис. 3). Ці профілі допомагають студентам зрозуміти, як можна покращити рівень фізичної активності, стан здоров'я, рівень фізичної підготовленості, виконуючи фізичні вправи в тренувальній групі за вибором.

Активно проводяться факультативні заняття з плавання, аеробіки, фітнесу, карате, спортивного танцю, волейболу, баскетболу, футзалу, програми «здоровий хребет» та ін.

Окрім цього в університеті культивуються спортивні секції з баскетболу, волейболу, гандболу, дзюдо, легкої атлетики, настільного тенісу, плавання, футзалу (чоловіки, жінки), футболу.

Рис. 3. Фрагмент «Профілю фізичної рекреації студентів»

Ситуація з пандемією Covid-19 внесла свої корективи в організацію освітнього процесу з фізичного виховання в закладах вищої освіти по усіх країнах Світу. Університет Казіміра Великого (Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego) не став виключенням. В університеті прийнято наступну організаційну модель проведення занять з фізичного виховання: усі студенти зобов'язані виконувати будь-яку рухову діяльність за своїм вибором, не рідше двох разів на тиждень, не менше 45 хвилин кожен. Це може бути біг, їзда на велосипеді, скандинавська ходьба, ходьба спортивна, катання на роликах або будь-яка інша діяльність, узгоджена з викладачем групи. Інтенсивність виконання рухової діяльності підбирається самостійно з урахуванням стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості. Активність виконання вправ контролюється за допомогою електронних додатків, таких як Samsung Health, Huawei Health (або інші). Звіт про виконання фізичних вправ відправляється викладачеві на корпоративну електронну пошту щодня після тренування, або колективно один раз на місяць.

У Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) приділяють особливу увагу розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор в освітньому середовищі. Про це свідчать високі спортивні досягнення студентів-спортсменів університету у Нижньосілезькій міжвузівській лізі та Польському академічному чемпіонаті (рис. 4).

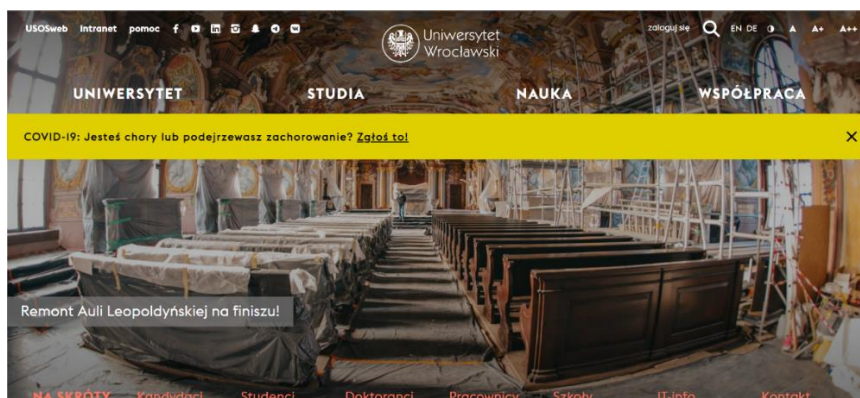

Рис. 4. Фрагмент сайту Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski)

Для студентів створені відповідні умови для занять у таких спортивних секціях, які працюють в Університетському клубі Академічної спортивної асоціації Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski), як: аеробіка, бадмінтон, спортивний брідж, карате, корфбол, жіночий та чоловічий баскетбол, легка атлетика та біг на лижах, лижі та сноуборд, жіночий та чоловічий футбол, жіночий та чоловічий гандбол, плавання серед жінок та чоловіків, жіночий та чоловічий волейбол, шахи, теніс, настільний теніс, флорбол, веслування та спортивне скелелазіння. Кожний студент може тренуватися за секціями з першого року навчання.

Студенти Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski) можуть обрати з понад 30 різних форм занять фізичними вправами.

Згідно Положення про організацію занять та кредитів з фізичного виховання у Вроцлавському університеті (Uniwersytet Wrocławski) студенти можуть вільно обирати з переліку безкоштовних або платних занять з пропозиції Університетського центру фізичного виховання і спорту (UCWFS)

Розвиток рухової активності студентів здійснюється у таких формах:

1) базові заняття (безкоштовні) – проводяться на базі Вроцлавського університету;
2) основні заняття, що проводяться у закладах, що не належать до Вроцлавського університету (з додатковою оплатою): а) з частковою оплатою: плавання, теніс, веслування, боулінг, аквааеробіка; б) з повною оплатою: верхова їзда, дайвінг; виїзні заходи, організовані у вихідні дні (катання на лижах, каное-туризм, велосипедні тури, піші прогулянки); спортивно-оздоровчі табори (каное, кінний спорт, фітнес, катання на лижах, інші, залежно від організаційних можливостей);

3) спортивні секції (безкоштовні). Участь у цих заняттях є обов'язковою для студентів, які представлятимуть університет у всіх формах спортивних змагань на академічному рівні. Заняття в секціях проводяться один раз або двічі на тиждень. Участь у діяльності спортивної секції не виключає участь в інших формах фізичного виховання;

4) реабілітаційні групи – безкоштовні заняття для студентів з особливими потребами обмеження здоров'я, в межах яких виконуються корекційно-компенсаційні або релаксаційно-дихальні вправи залежно від особливих потреб та рекомендацій лікаря;

5) теоретичні онлайн-заняття: інтелектуальні ігри чи інші види діяльності запропонована UCWFS, для студентів, які тимчасово втратили працездатність; впровадження дистанційного навчання через ізоляцію або карантин.

ВИСНОВОК. Проаналізовано досвід розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор в освітніх середовищах зарубіжних закладів вищої освіти. Акцентовано увагу на розвитку рухової активності студентів засобами спортивних ігор у таких польських закладів вищої освіти, як: Університет Казіміра Великого в Бидгощі (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Вроцлавський університет (Uniwersytet Wrocławski). Розкрито особливості діяльності Школи фізичного виховання і спорту (Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Університетського клубу Академічної спортивної асоціації Вроцлавського університету (Uniwersytet Wrocławski) та Академічного Клубу – Академічна спортивна асоціація (Akademickiego Związku Sportowego).

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у формуванні оздоровчої спрямованість занять, які будуть спрямовані на застосуванні інноваційних технологій фізичного виховання та самовдосконалення організму за умови відповідних теоретичних знань з метою вирішення практичних потреб зміцнення та покращення здоров'я студентської молоді як нової генерації української держави.

Література

1. Дубогай О. Д. Євтушок М. В. Тенденції розвитку оцінювання фізкультурно-оздоровчих досягнень студентів: інноваційний світовий досвід. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2008. Т. 2. С. 99–104.
2. Жамардїй В. О. Ретроспективний аналіз застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання в Україні та за кордоном *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2018. Вип. 4. С. 61–64.
3. Хімич І. Ю. Європейський досвід організації фізичного виховання студентів ВНЗ. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2017. Вип. 3К. С. 492–495.

4. Harms E. Sport i wychowanie fizyczne na Uniwersytecie w Hanowerze Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. *Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. pod red. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków: Fall, 2005. S. 126–130.
5. Boutmans J. Wychowanie fizyczne czy zajęcia sportowe na uczelni. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. *Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. pod red. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny ; Kraków: Fall, 2005. S. 94–110.
6. Odell A. Sport na uczelniach Wielkiej Brytanii. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. *Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. pod red. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków: Fall, 2005. S. 156–169.

Reference

1. Dubohay, O. D. Yevtushok, M. V. (2008). Tendentsiyi rozvytku otsynuyvannya fizkul'turno-ozdorovchykh dosyahnenn' studentiv: *innovatsiynyy svitovyy dosvid. Fizychnye vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi*. (№2.) 99–104. [in Ukrainian].
2. Zhamardiy, V. O. (2018). Retrospektyvnyy analiz zastosuvannya fitnes-tekhnologiy na zanyattiyakh iz fizychnoho vykhovannya v Ukraini ta za kordonom. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizychna kul'tura i sport)*. Seriya 15. (№4). 61–64. [in Ukrainian].
3. Khimich, I. Yu. (2017). Yevropeys'kyi dosvid orhanizatsiyi fizychnoho vykhovannya studentiv VNZ. : *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizychna kul'tura i sport)*. Seriya 15 (№3). 492-495 [in Ukrainian].
4. Harms, E. (2005). Sport i wychowanie fizyczne na Uniwersytecie w Hanowerze Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. *Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. pod red. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny; Kraków. Fall. 126–130 [in Poland].
5. Boutmans, J. (2005). Wychowanie fizyczne czy zajęcia sportowe na uczelni. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. *Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. pod red. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny. Kraków. Fall. 94–110 [in Poland].
6. Odell, A. (2005). Sport na uczelniach Wielkiej Brytanii. Wychowanie fizyczne studentów: przeżytek czy konieczność. *Materiały III Sejmiku Akademickiej Kultury Fizycznej, Łódź 21-22 października 2005r. pod red. Haliny Hanusz i Bartłomieja Korpaka*. Warszawa: Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny. Kraków. Fall. 156–169. [in Poland].

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.7(152).06

УДК: 793,38+615.8/376-056.2

Барладин О.Р.
кандидат медичних наук, доцент,
Вакуленко Л.О.
кандидат медичних наук, доцент,
Храбра С.З.,
кандидат біологічних наук, доцент,
Веремчук О.Д.,
асистент
Вербовецький М.В.,
магістрант

Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка

ТАНЦЕТЕРАПІЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ

Проблема виховання дітей, які мають відхилення в розвитку, їх соціальної адаптації потребує особливої уваги з боку суспільства. Ці відхилення можуть бути викликані різними чинниками, серед яких - втрата слуху, одного із найважливіших органів чуттів людини. В статті представлено результати визначення впливу занять спортивними танцями на показники фізичного розвитку, функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової систем дітей з вадами слуху. Встановлено, що заняття спортивними танцями призвели до різних кількісних змін показників морфо-функціонального стану опорно-рухового апарату дітей з вадами слуху відносно вихідних даних, сприяли активізації адаптаційних механізмів серцево-судинної системи, збільшили витривалість організму дітей до фізичних навантажень, покращили показники функції зовнішнього дихання.

Ключові слова: діти з вадами слуху, спортивні танці, фізичний розвиток, функціональний стан серцево-судинної, дихальної, нервової системи організму.

Barlady O., Vakulenko L., Khrabra S., Veremchuk O., Verbovetskyi M. Dance therapy in the rehabilitation of hearing impaired children. Loss of hearing, disorders of the musculoskeletal system, intelligence cause great harm to the general and physical development of the child. One of the consequences of hearing impairment is that a child who does not fully perceive the multifaceted nature of surrounding sounds has difficulties in reproducing the rhythm. Mastering rhythm is extremely important for the development of children's motor skills. The success of mastering motor skills and skills that are complex in terms of coordination depends on this. According to many authors, the use of dance and movement therapy contributes to the